

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i.. / 21
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	5
Període d'impartició	Anual
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
José Alejandro Pitaluga Ivorra alejandro.pitaluga@uib.cat	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

PROFESSORAT:

Professor: Alejandro Pitaluga és professor de secundària des de l'any 1992. Al llarg d'aquests anys ha exercit la docència a centres de Formentera, Menorca i Eivissa. Ha ocupat diversos càrrecs a instituts d'educació secundària entre els quals destaquen dos anys com a cap de departament a l'IES Maria Àngels Cardona (Ciutadella), 4 anys també com a cap de departament a l'IES sa Blanca Dona (Eivissa), dos anys com a cap d'estudis a l'IES sa Blanca Dona (2002-2004) i vuit anys com a director al mateix centre (2010-2018). Ha col·laborat, com a formador, en cursos de funció directiva organitzats per la Direcció general de Formació professional i Formació del professorat de la Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears. Des de l'any 2018 és professor associat de la UIB per al Màster de Formació del Professorat a la seu d'Eivissa.

ASSIGNATURA

L'assignatura **METODOLOGIA I RECURSOS EN EL PROCÉS D'ENSENYAMENT I APRENTATGE**, forma part del bloc específic del pla d'estudis del Màster de Formació de Professorat de la UIB dins del bloc de DIDÀCTICA ESPECÍFICA, conjuntament amb Disseny curricular i Avaluació; en aquest cas de l'especialitat de TECNOLOGIA DE SERVEIS. Durant aquest curs 2017-2018, aquestes assignatures conjuntament amb la d'Innovació Educativa proposen treballar a partir de l'estratègia metodològica de treball per projectes.

Totes les assignatures que configuren el pla d'estudis són importants, però aquesta resulta cabdal, donat que es tracta de treballar les habilitats docents dels futurs professors de formació professional i de secundària mitjançant la trasposició didàctica; és a dir el mecanisme mitjançant el qual, es desenvolupa una transformació dels continguts per a presentar-los a l'alumnat amb la finalitat d'assolir i dur a terme tots els factors i elements

Guia docent

que intervenen en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Així doncs, es tracta de posar en marxa tots els recursos, activitats i habilitats dels que ha de disposar per afavorir l'aprenentatge de l'alumnat.

Requisits

Segons normativa vigent

Competències

Específiques

- * 14. Saber transformar els currículums en programes d'activitats. 21. Buscar, seleccionar, processar i comunicar informació (oral, escrita, audiovisual o multimèdia) adaptar-la i utilitzar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialitat. 22. Adquirir criteris i destreses per a la selecció o elaboració de recursos didàctics 23. Elaborar propostes basades en l'adquisició de coneixements, destreses i aptituds intel·lectuals i emocionals, i comprendre les possibles disfuncions que afecten l'aprenentatge. 24. Desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques que considerin la diversitat de l'alumnat, adaptant l'acció educativa i orientadora a les seves diferents característiques personals i col·lectives.
- * 26. Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten alumnes amb diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge. 27. Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge que, basant-se en el treball individual i cooperatiu, facilitin l'aprenentatge de la matèria i fomentin l'educació en valors, la igualtat de drets, la ciutadania, el respecte als drets humans i la contribució individual i col·lectiva a la sostenibilitat social i ambiental. 28. Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i desenvolupar les estratègies adequades per a estimular l'esforç, promoure l'aprenentatge autònom, la confiança i iniciativa personals i fomentar un clima positiu de convivència. 29. Relacionar els continguts de l'àrea o matèria pròpies amb els d'unes altres, amb la finalitat de desenvolupar experiències interdisciplinàries. 30. Conèixer els recursos educatius, amb especial atenció als relacionats amb les TIC, i la seva utilització com a suport a les activitats d'ensenyament-aprenentatge
- * 41. Analitzar i qüestionar les pròpies concepcions sobre els diferents aspectes relacionats amb la professió docent

Genèriques

- * 2. Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atès el nivell i formació prèvia dels estudiants així com l'orientació d'aquests, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre. 3. Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada. 4. Concretar el currículum que es vagi a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- * 6. Adquirir estratègies per a estimular l'esforç de l'estudiant i promoure la seva capacitat per a aprendre per si mateix i amb uns altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que facilitin l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

- * 7. Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Per assolir les competències associades a aquesta assignatura, hem organitzat els continguts de l'assignatura del pla d'estudis en 4 blocs temàtics que desenvolupem a continuació:

Continguts temàtics

BLOC TEMÀTIC 1. MODELS DIDÀCTICS

En aquest bloc temàtic, presentarem una evolució dels diferents models i paradigmes metodològics dels segle XX i els actuals models didàctics del segle XXI.

BLOC TEMÀTIC 2. ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES

En aquest bloc temàtic treballarem les estratègies metodològiques i tos elements que engloba una metodologia didàctica:

- La trasposició didàctica
- Anàlisi de necessitats : coneixement del grup-classe
- Estratègies metodològiques: tipus i classificacions
- Orientacions didàctiques per a l'ensenyament i aprenentatge dels diferents tipus de continguts

BLOC TEMÀTIC 3. LA COMUNICACIÓ A L'AULA

Aquest tema es planteja com un tema transversal a desenvolupar durant tota l'assignatura i consistirà en treballar les habilitats docents relacionades amb la comunicació verbal, no verbal i comunicació 3.0.

TEMA 4. ORGANITZACIÓ DEL TREBALL DOCENT A L'AULA

En aquest bloc temàtic es treballaran tots els continguts relacionats amb la pràctica docent a l'aula, format pels següents continguts:

- Organització del treball docent a l'aula: programació d'aula
- Tipus d'activitats: disseny, selecció i seqüenciació
- Anàlisi, elaboració i ús de recursos (materials, mitjans audiovisuals, TIC, etc.)
- El context com a recurs
- Espais, equipaments i instal·lacions

- L'atenció a la diversitat en la metodologia

Metodologia docent

Principis:

- * El procés d'ensenyament-aprenentatge es centra en l'alumnat
- * L'aprenentatge és autodirigit, es promou l'adquisició i pràctica de competències relacionades amb els continguts de l'assignatura
- * Es treballa en grup cooperativament, es desenvolupa i potencia els processos de comunicació i interacció
- * L'alumnat serà el principal protagonista del seu aprenentatge i la professora adoptarà un rol de guia i facilitador per a acompanyar en l'assoliment de les competències associades a l'assignatura.

Es treballarà preferentment des d'un model teòric inductiu, que permeti anar d'allò més particular, tot provocant el posterior descobriment, d'allò més general.

Per a treballar de manera integral els continguts de la part específica del pla d'estudis, es planteja un treball per projectes, conjuntament amb les assignatures de disseny curricular i avaluació en el disseny d'una programació didàctica.

Les estratègies didàctiques que es desenvoluparan durant la realització d'aquesta assignatura seran les següent: ABProblemes, treball cooperatiu, design thinking, tractament de la informació, gamificació, flipped classroom, tècniques creatives, aprenentatge basat en jocs i gamificació.

Es potenciarà la participació activa de l'alumnat, afavorint processos de reflexió i anàlisi de les diverses situacions educatives.

Aplicació de metodologies inductives amb suport de les TIC.

Volum de treball

El volum de treball serà 30% presencial i un 70% no presencial. A les sessions presencials es desenvoluparan activitats relacionades amb la pràctica de la metodologia docent, així com la presentació i el plantejament de les diferents tasques a desenvolupar al llarg de l'assignatura.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Portfoli, activitats i debats	Grup gran (G)	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	30

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectura, recerca, anàlisi de la informació i elaboració material	Aprofundir sobre els diferents temes de l'assignatura a partir de la lectura de la documentació de suport de l'assignatura, recerca i ampliació d'informació, elaboració d'informes i material per a la posterior presentació.	40
Estudi i treball autònom individual	Projecte metodologia d'una programació	Amb la finalitat d'avaluar la capacitat d'integració de les competències associades a aquesta assignatura, es planteja un exercici de síntesi consistent en l'elaboració d'un document que incorpori els elements claus de la metodologia d'una programació didàctica i les tècniques a emprar en la impartició d'una unitat didàctica, així com la seqüenciació didàctica d'una unitat de treball d'un mòdul professional corresponent a un cicle formatiu o FPB.	40
Estudi i treball autònom en grup	Projecte interdisciplinari de recerca	L'alumnat elaborarà en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació es realitzarà contínua i amb el lliurament de les activitats segons el calendari previst.

1. Per a poder avaluar positivament l'assignatura, caldrà que l'alumne lliuri totes les activitats i haver assistit com a mínim al 65% de les sessions, participant i implicant-se en el desenvolupament d'aquestes de forma satisfactòria.
2. Totes les activitats tenen una data límit de lliurament que s'especificarà al llarg del curs.
3. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.
4. El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; en aquest cas l'estudiant s'haurà de matricular novament el següent curs acadèmic per a poder superar l'assignatura

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Portfoli, activitats i debats

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	El portfoli o carpeta d'aprenentatge és un document elaborat al llarg de les sessions que permet a l'alumne mostrar el que està aprenent i possibilitar al professor un seguiment del progrés d'aquest aprenentatge. El professorat donarà les pautes perquè l'alumnat elabori un portfoli en el qual s'avaluaran també les presentacions, activitats i tasques realitzades a classe des del punt de vista dels alumnes. A l'estudiant del Màster se li avaluarà la capacitat de seguiment actiu de les classes, d'argumentar i d'opinar. També s'avaluarà l'aplicació de la teoria apresada a les tasques, l'exposició de les activitats als companys, un cop realitzades, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'exposició i la capacitat de reflexió, argumentació així com la participació activa assertiva.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Lectura, recerca, anàlisi de la informació i elaboració material

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Aprofundir sobre els diferents temes de l'assignatura a partir de la lectura de la documentació de suport de l'assignatura, recerca i ampliació d'informació, elaboració d'informes i material per a la posterior presentació.
Criteris d'avaluació	Es tindrà en compte especialment la qualitat de la reflexió que s'hi produeix.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Projecte metodologia d'una programació

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Amb la finalitat d'avaluar la capacitat d'integració de les competències associades a aquesta assignatura, es planteja un exercici de síntesi consistent en l'elaboració d'un document que incorpori els elements claus de la metodologia d'una programació didàctica i les tècniques a emprar en la impartició d'una unitat didàctica, així com la seqüenciació didàctica d'una unitat de treball d'un mòdul professional corresponent a un cicle formatiu o FPB.
Criteris d'avaluació	Com prova de síntesi, es plantejarà un exercici individual que cada alumne/a haurà de desenvolupar individualment. Es valorarà la capacitat de síntesi, l'aplicació de continguts en la resolució plantejada, la capacitat comunicativa escrita, els aspectes formals i les reflexions personals sobre el tema plantejat.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

Projecte interdisciplinar de recerca

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat elaborarà en grup un projecte de recerca o d'investigació. A la tasca s'avaluarà la justificació, el treball competencial plantejat, els objectius i els continguts triats, el producte final i l'avaluació. També s'avaluarà una breu exposició del projecte als companys i companyes, així com la participació en els debats posteriors atenent a la qualitat de les intervencions.
Criteris d'avaluació	Es valorarà el disseny del projecte amb la justificació, guió, activitats i tècniques de treball, recursos, així com l'avaluació. També l'exposició del mateix.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A campus extens hi haurà un apartat de recursos, documentació i bibliografia específica per a cada tema del programa, així com presentacions i documents dels continguts elaborats per part de la professora en format electrònic.

Bibliografia bàsica

- ALART, N. (2006): Les intel·ligències múltiples a l'aula. Àmbits de psicopedagogia. Número 18. 22-28
- ALONSO TAPIA, J. (2003): Motivar para el aprendizaje. Teoría y estrategias. Barcelona: Edebé
- BLANCO, Antonio (2009): Aprender a enseñar. Barcelona: Paidós.
- BONO, E. (2015). Aprobar o aprender. Ediciones Aljibe
- BELTRÁN, J. (1996) Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje. Madrid. Síntesis.
- BERNARDO CARRASCO, J. (1995). Técnicas y recursos para el desarrollo de las clases. Madrid: Rialp.
- BERNARDO CARRASCO, J. (1997). Hacia una enseñanza eficaz. Madrid: Rialp
- BIDDLE, B.J.; GOOD, T.L.; GOODSON, I.F. (2000) La enseñanza y los profesores. Tomo 1: La reforma de la enseñanza en un mundo en transformación. Tomo 2: La enseñanza y sus contextos. Tomo 3: La profesión de enseñar. Colección Temas de Educación. Barcelona. Ed. Paidós.
- BLANCO, Antonio (2009): Aprender a enseñar. Barcelona: Paidós.
- BONO, E. (2015). Aprobar o aprender. Ediciones Aljibe
- BULLOUGH, R.V. Jr. (2000) Convertirse en profesor: La persona y la localización social de la formación del profesorado. Barcelona, Paidós.
- COLÁS, M.P. (1995) Los métodos de enseñanza: su influencia en el rendimiento escolar. Valencia. Promolibro.
- GARCÍA GONZÁLEZ, F. (1996). Diseño y desarrollo de unidades didácticas. Madrid: Editorial Escuela Española.
- JOYCE i WEIL, B. (1985) Modelos de enseñanza. Madrid. Anaya
- LAFEITE, R. Y FERRER, V. (1994) La metodología didáctica a l'ensenyament universitari. Barcelona. Servicio de publicaciones de la Universitat Central Barcelona
- MONEREO FONT, Carles i Montserrat CASTELLÓ BADIA (1997): Las estrategias de aprendizaje. Cómo incorporarlas a la práctica educativa. Barcelona: Edebé.
- MORA, Francisco. Neuroeducación. Lo que nos enseña el cerebro. Alianza editorial. 2013
- MOREIRA, M.A. (2000). Aprendizaje significativo. Teoría y práctica. Madrid. Visor.
- POZO MUNICIO, J.I. et al. (2006) Nuevas formas de pensar la enseñanza y el aprendizaje. Las concepciones de profesores y alumnos. Barcelona. Graó.
- PRENSKY (2015). Enseñar a ser nativos digitales. Editorial SM
- TRUJILLO, F. (2014). Artefactos digitales. Una escuela digital para la educación de hoy. Barcelona: Graó

Any acadèmic	2019-20
Assignatura	10734 - Didàctica Específica. Metodologia i Recursos en el Procés d'Ensenyament i..
Grup	Grup 21

ZABALA VIDIELLA, Antoni (1997):La práctica educativa. Cómo enseñar. Barcelona: Graó.
ZABALA, Antoni i ARNAU, Laia: (2007):11 ideas clave: cómo aprender y enseñar competencias. Barcelona: Graó.

Bibliografia complementària

APARICIO, J.J. (1995) El papel de la psicología del aprendizaje en la formación inicial del profesorado .Madrid Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
ANTÚNEZ, S. Y OTROS (1992). Del Proyecto Educativo a la Programación de Aula. Barcelona: Graó.
AREA, M. (2006) Veinte años de políticas institucionales para integrar las TIC al sistema escolar , en Sancho, J.M(coord.) Tecnologías para transformar la educación. Madrid. Akal
AREA, M. (2008) La integración y uso de las TIC en los centros educativos. Análisis de casos en Canarias.
ARONSON, E. i BLANEG, N. ;STEPHAN,C.;SIKEY,J. I SUAPP,M. (1978) The Jigsaw classroom. Beverly Hills,Ca.Safe Publications,Inc. (per atenció a la diversitat).
CARMEN, L. del. (1996). El análisis y secuenciación de los contenidos educativos. Barcelona. ICE- Horsori.
CLAXTON, G. (1991). Educar mentes curiosas. Madrid. Aprendizaje- Visor.
CUBERO ,R. (1998) Cómo trabajar con las ideas de los alumnos. Sevilla. Díada.
ZABALA VIDIELLA,A. (1999) Enfoque glogalizador y pensamiento complejo. Una respuesta para la comprensión e intervención en la realidad. Barcelona. Ed. Graó.

Altres recursos

A l'aula digital hi trobareu els recursos de cada tema de l'assignatura.

